

Banca Națională a României

Normă nr. 5/2007

din 12/03/2007

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 191 din
20/03/2007

privind modificarea și completarea Normelor
metodologice nr. 12/2002 pentru aplicarea
Regulamentului Băncii Naționale a României nr.
5/2002 privind clasificarea creditelor și
plasamentelor, precum și constituirea, regularizarea
și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit

Având în vedere prevederile art. 19 și 72 din Ordonanța Guvernului nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 266/2006, în temeiul dispozițiilor art. 48 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României,

Banca Națională a României emite prezenta normă.

Art. I. - Normele metodologice nr. 12/2002 pentru aplicarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 5/2002 privind clasificarea creditelor și plasamentelor, precum și constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 626 din 23 august 2002, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Preambulul va avea următorul cuprins:

"Având în vedere prevederile art. 101 alin. (1) și ale art. 150 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, ale art. 19 și 72 ale titlului I din Ordonanța Guvernului nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 266/2006, și ale pct. 202 din anexa la Ordinul guvernatorului Băncii Naționale a României nr. 5/2005 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, aplicabile instituțiilor de credit, cu modificările ulterioare, în temeiul dispozițiilor art. 48 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României,

Banca Națională a României emite prezentele norme metodologice."

2. Litera b) a articolului 1 va avea următorul cuprins:

"b) entitate de risc - orice persoană fizică sau entitate, cu sau fără personalitate juridică, care concentrează risc de credit;"

3. Litera d) a articolului 1 va avea următorul cuprins:

"d) principal - sumele avansate de împrumutatori debitorilor sub forma capitalului împrumutat, inclusiv cele care s-ar putea încadra în această categorie în cazul în care devin exigibile obligațiile împrumutătorilor din angajamentele de finanțare și din cele de garantare asumate de acestea, precum și depozitele plasate de instituțiile de credit la alte instituții de credit;"

4. Partea introductivă a literei e) a articolului 1 va avea următorul cuprins:

"e) credite - categoriile de credite ce vor fi clasificate de împrumutatori potrivit criteriilor prevăzute de Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/2002 privind clasificarea creditelor și plasamentelor, precum și constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit, cu modificările și completările ulterioare, sistematizate din punct de vedere al cerinței privind constituirea de provizioane specifice de risc de credit, al apartenenței entității de risc la sectorul instituțiilor de credit, precum și al structurării, după caz, în principal și dobândă, astfel:"

5. Lista de conturi de la punctul 1.1.1 al literei e) a articolului 1 se completează cu contul:

"91319 - Alte cauțiuni și avaluri"

6. Lista de conturi de la punctul 2.1.1 al literei e) a articolului 1 se completează cu următoarele conturi:

- "20113 - Forfetare
- 378 - Venituri de primit (extras pentru diferențele de curs favorabile pentru creanțele exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute)
- 4711 - Creanțe din operațiuni de leasing financiar cu imobilizări necorporale
- 4712 - Creanțe din operațiuni de leasing financiar cu imobilizări corporale"
7. Lista de conturi de la punctul 2.1.2 al literei e) a articolului 1 se completează cu contul:
"4717 - Creanțe atașate"
8. Lista de conturi de la punctul 2.2.1 al literei e) a articolului 1 se completează cu următoarele conturi:
"20113 - Forfetare
2731 - Credite de pe o zi pe alta acordate instituțiilor de credit (extras)
2732 - Credite la termen acordate instituțiilor de credit (extras)
2751 - Valori primite în pensiuine de pe o zi pe alta de la instituții de credit
2752 - Valori primite în pensiuine la termen de la instituții de credit"
9. Lista de conturi de la punctul 2.2.2 al literei e) a articolului 1 se completează cu următoarele conturi:
"2737 - Creanțe atașate
2757 - Creanțe atașate"
10. Partea introductivă a literei g) a articolului 1 va avea următorul cuprins:
"g) garanții - următoarele categorii de garanții primite, care, în conformitate cu prevederile prezentelor norme, pot diminua expunerea împrumutătorului față de entitatea de risc;"
11. Litera c) a punctului 1 al literei g) a articolului 1 va avea următorul cuprins:
"c) garanție necondiționată - contractul prin care este furnizată protecția nu conține nicio clauză asupra căreia cumpărătorul protecției (instituția de credit/instituția financiară nebancaară) nu deține controlul, clauză care să poată scuti garantul de obligația de a plăti în termen de maximum 15 zile calendaristice, în cazul în care obligatul principal nu achită la termen plata scadentă/plățile scadente."
12. Punctul 2 al literei g) a articolului 1 va avea următorul cuprins:
"2. garanții reale - se referă la bunuri corporale sau necorporale primite în garanție pentru operațiunile realizate (de exemplu: ipoteca, gajul cu deposedare, inclusiv depozitul colateral, gajul fără deposedare etc.);"
13. Punctul 3 al literei g) a articolului 1 va avea următorul cuprins:
"3. garanții intrinseci - se referă la garanții incluse în caracteristicile operațiunii înseși și care nu fac obiectul înregistrării în posturile din afara bilanțului (de exemplu: valorile primite în pensiuine simplă, titlurile primite în pensiuine livrată, bunurile ce fac obiectul contractelor de leasing financiar etc.); împrumutătorii vor înregistra garanțiile intrinseci în contul de evidență tehnico-operativă 9981 - Alte valori primite."
14. Partea introductivă a literei h) a articolului 1 va avea următorul cuprins:
"h) provizioane specifice de risc de credit - provizioanele care sunt constituite de împrumutătorii în scopul acoperirii unor pierderi potențiale din credite și/sau plasamente, sistematizate din punct de vedere al categoriilor de active pe care le rectifică, precum și al structurării în principal și dobândă a categoriei de active rectificate, astfel:"
15. După articolul 2 se introduce un nou articol, articolul 2¹, cu următorul cuprins:
"Art. 2¹. - Prevederile art. 2 se aplică instituțiilor financiare nebancaare în mod corespunzător, ținând cont de criteriile în baza cărora se face clasificarea creditelor acordate de aceste entități."
16. Primul alineat al articolului 3 va avea următorul cuprins:
"Art. 3. - Garanțiile care vor putea fi luate în considerare de către împrumutătorii în vederea deducerii din expunerea față de entitatea de risc sunt cele din tabelul prevăzut în anexa nr. 1 la prezenta normă, precum și alte garanții reale, în conformitate cu normele interne ale împrumutătorilor."
17. Alineatul 3 al articolului 3 va avea următorul cuprins:
"Orice garanție reală, cu excepția gajului general, a garanțiilor constituite asupra bunurilor viitoare¹) și a garanțiilor reale prevăzute în anexa nr. 1, va putea fi luată în considerare pentru deducere din expunerea împrumutătorului față de entitatea de risc la o valoare ce nu poate depăși valoarea sa justă. În sensul prezentelor norme, valoarea justă reprezintă suma la care poate fi tranzacționat un activ, de bunăvoie, între părți aflate în cunoștință de cauză, în cadrul unei tranzacții în care prețul este determinat obiectiv. În acest scop, împrumutătorii vor putea lua în considerare numai acele garanții reale pentru care acestea pot determina valoarea justă pe bază de metodologii proprii²) prevăzute în cadrul normelor interne."
18. După alineatul 4 al articolului 3 se introduce un nou alineat, alineatul 4¹, cu următorul cuprins:

"Polițele de asigurare care au ca obiect garantarea/preluarea riscului de neplată vor fi asimilate scrisorilor de garanție emise de instituțiile de credit și, în consecință, vor putea fi luate în considerare în calitate de diminuator de risc de credit de către instituțiile financiare nebancare, în situația în care sunt îndeplinite concomitent următoarele condiții:

- au caracteristici similare celor impuse scrisorilor de garanție emise de instituțiile de credit (care trebuie să fie exprese, irevocabile și necondiționate);

- riscul de credit a fost transferat în afara grupului instituției financiare nebancare³⁾ prin intermediul operațiunilor de asigurare/reasigurare încheiate cu societăți de asigurare/reasigurare, iar societățile de asigurare/reasigurare din afara grupului care au preluat riscul respectă cerințele prevăzute de standardele comunitare în materie (sau de standarde aplicabile societăților de asigurare/reasigurare pe care, în urma analizei efectuate, instituțiile financiare nebancare le consideră în mod justificat echivalente standardelor comunitare). În cazul în care riscul de credit a fost parțial transferat, calitatea de diminuator de risc de credit a poliței de asigurare va putea fi luată în considerare numai pentru partea transferată;

- normele interne ale instituțiilor financiare nebancare prevăd un coeficient de maximum 0,8 pentru deducerea din expunerea acestora față de entitatea de risc, coeficient stabilit în funcție de calitatea societății de asigurare/reasigurare emitente."

¹⁾ Garanțiile pe bunuri viitoare nu produc efecte decât din momentul în care debitorul obține proprietatea asupra bunurilor și, în consecință, nu vor fi luate în considerare ca diminuatoare de risc de credit în cadrul metodologiei de clasificare și provizionare. Cu titlu de exemplu, pot fi menționate: garanții reprezentate de cesionarea despăgubirilor din polițe de asigurare care au ca obiect acoperirea riscului de credit, a despăgubirilor din polițe de asigurare de viață; garanții reprezentate de cesionarea încasărilor din creanțe viitoare.

²⁾ Întrucât valoarea justă este o categorie definită și reglementată în cadrul Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), la elaborarea metodologiilor pentru determinarea valorii juste a garanțiilor reale primite împrumutătorii vor avea în vedere standardele contabile menționate.

³⁾ Se consideră a face parte din grupul instituției financiare nebancare, în înțelesul prezentelor norme metodologice, societatea-mamă, filialele societății-mamă și filialele instituției financiare nebancare raportoare.

19. Articolul 4 va avea următorul cuprins:

"Art. 4. - Împrumutătorii au obligația să dispună de metode adecvate de organizare și conservare a informației, precum și de proceduri care să permită verificarea respectării obligațiilor prevăzute la art. 2 și 3, respectiv verificarea datelor primare, precum și a modului de prelucrare a acestora, care au stat la baza clasificării creditelor și a constituirii și/sau a regularizării provizioanelor specifice de risc de credit, pentru fiecare închidere contabilă."

20. Articolul 5 va avea următorul cuprins:

"Art. 5. - Împrumutătorii vor constitui lunar provizioane specifice de risc de credit prin includerea pe cheltuielile lunii pentru care se realizează calculul a sumelor determinate potrivit art. 2 lit. i) pct. 3.2.2.1 liniuța a 4-a, în cazul în care acestea există."

21. Articolul 6 va avea următorul cuprins:

"Art. 6. - Împrumutătorii vor regulariza lunar nivelul provizioanelor specifice de risc de credit astfel:

- prin includerea sumelor determinate potrivit art. 2 lit. i) pct. 3.2.1.1 prima liniuță pe cheltuielile lunii pentru care se realizează calculul;

- prin reluarea sumelor determinate potrivit art. 2 lit. i) pct. 3.2.1.1 liniuța a 2-a pe veniturile lunii pentru care se realizează calculul."

22. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

"Art. 7. - Împrumutătorii pot include pe cheltuieli provizioane specifice de risc de credit și pentru alte categorii de active decât cele prevăzute la art. 1 lit. e) și f), în condițiile în care dispun de norme interne care respectă următoarele principii:

- activele se încadrează, în funcție de criteriul/criteriile avute în vedere, în categorii de clasificare pentru care se stabilesc coeficienți de provizionare, al căror număr și, respectiv, nivel depind de modul în care instituția de credit/instituția financiară nebancară consideră să reducă impactul realizării riscului de credit asupra situației economico-financiare a instituției de credit/instituției financiare nebancare. În cadrul categoriilor de clasificare va fi prevăzută categoria «pierdere», al cărei coeficient de provizionare va fi «1» (sau 100%);

- necesarul de provizioane specifice de risc de credit pentru un element de activ se stabilește utilizându-se ca bază de calcul expunerea față de entitatea de risc, conform principiilor stabilite la art. 2 lit. i) pct. 3.1;

- garanțiile comune se distribuie proporțional între elementele de activ garantate;

- constituirea și/sau regularizarea provizioanelor specifice de risc de credit se realizează utilizându-se moneda de exprimare a activului pe care îl corectează;

- utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit se realizează numai în cazul în care sumele pe care le rectifică se scot în afara bilanțului. În cazul activelor reprezentând categorii de credite sau plasamente, altele decât cele reglementate prin prezentele norme, se procedează la scoaterea în afara bilanțului a sumelor aferente unui credit sau plasament în condițiile respectării prevederilor art. 16 și 17 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Fără a se aduce atingere prevederilor alin. 3, normele interne prevăzute la alineatul precedent vor fi aprobate de organele statutare ale împrumutătorilor.

În cazul organizațiilor cooperatiste de credit, normele interne menționate vor fi elaborate de casele centrale ale cooperativelor de credit și vor fi aprobate de organele statutare ale acestora. În cazul prevederilor ce pot fi aplicate de către toate organizațiile cooperatiste de credit din cadrul unei rețele, se va dispune aplicarea lor la nivelul întregii rețele (nu numai la nivelul unora dintre organizațiile cooperatiste de credit)."

23. După articolul 8¹ se introduc două noi articole, articolul 8² și articolul 8³, cu următorul cuprins:

"Art. 8². - Instituțiile financiare nebankare vor raporta trimestrial Băncii Naționale a României - Direcția supraveghere situația clasificării creditelor și a necesarului de provizioane specifice de risc de credit, prin intermediul formularului prevăzut în anexa nr. 2¹ la prezentele norme metodologice.

Formularul de raportare se va completa avându-se în vedere toate operațiunile, în toate monedele, evaluate în contravaloare lei.

Formularul va fi transmis Băncii Naționale a României - Direcția supraveghere în termen de 20 de zile de la încheierea trimestrului pentru care se întocmește raportarea.

Art. 8³. - Instituțiile financiare nebankare înscrise în Registrul general în intervalul 1 ianuarie 2007 - 31 ianuarie 2007 și care nu și-au exercitat opțiunea pentru aplicarea prevederilor Ordinului guvernatorului Băncii Naționale a României nr. 5/2005 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, aplicabile instituțiilor de credit, cu modificările și completările ulterioare, precum și cele înscrise în Registrul general ulterior datei de 31 ianuarie 2007, în cursul anului 2007, vor asigura reflectarea în contabilitate a operațiunilor privind clasificarea creditelor, respectiv constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit, corespunzător regulilor statuate prin prezentele norme metodologice, cu mențiunea că se vor avea în vedere conturile corespunzătoare prevăzute de Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.752/2005 pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, cu modificările și completările ulterioare."

24. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

"Art. 9. - Formularele de raportare prevăzute la art. 8 alin. 1 pct. 1 și 2 și la art. 8² se întocmesc pe baza datelor înscrise în evidența contabilă, prelucrate potrivit prevederilor prezentelor norme metodologice, și se semnează de către conducătorul împrumutătorului și de către șeful compartimentului financiar-contabil sau de către persoanele împuternicite în acest scop."

25. Articolul 10 va avea următorul cuprins:

"Art. 10. - Nerespectarea prevederilor prezentelor norme metodologice atrage aplicarea sancțiunilor și/sau a măsurilor prevăzute în cap. VII «Măsuri de supraveghere și sancțiuni» din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 și la art. 52 al titlului I din Ordonanța Guvernului nr. 28/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 266/2006."

26. După anexa nr. 2 se introduce o nouă anexă, anexa nr. 2¹, cu următorul conținut:

"ANEXA Nr. 2¹

SITUAȚIA
clasificării creditelor, precum și a necesarului de provizioane
specifice de risc de credit la data de [.../.../...]

Denumirea instituției financiare nebankare:

Nr. crt.	Categoria de clasificare	Expuneri neajustate		Expuneri ajustate		Provizioane specifice de risc de credit necesare pentru		
		principal	dobândă	principal	dobândă	principal	dobândă	
A	B	1	2	3	4	5	6*)	7**)
- acordate clienței								
1.	Standard					0		
2.	În observație					0,05		
3.	Substandard					0,2		
4.	Îndoielnic					0,5		
5.	Pierdere					1		
6.	Total (rândurile 1-5)					x		

*) col. 3 x col. 5

***) col. 4 x col. 5"

Art. II. - (1) Prezenta normă intră în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Normele metodologice nr. 12/2002 pentru aplicarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 5/2002 privind clasificarea creditelor și plasamentelor, precum și constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 626 din 23 august 2002, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta normă, vor fi republicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

Președintele Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României,
Mugur Constantin Isărescu

București, 12 martie 2007.

Nr. 5.